

תת"ע 1114/02/22 - מדינת ישראל נגד שאוקת גזאוי

בית משפט השלום לתעבורה באשדוד

תת"ע 1114-02-22 מדינת ישראל נ' גזאוי
תיק חיצוני: 30500412793

בפני	כבוד השופטת בכירה רבקה שורץ
מאשימה	מדינת ישראל
נגד	
נאשמים	שאוקת גזאוי

החלטה

בפני בקשת הנאשם להטלת הוצאות על המאשימה.

הנאשם (להלן: "המבקש") עתר בבקשה להטלת הוצאות במהלך הדיון, שהיה קבוע למענה במהלכו בוטל האישום כנגדו לבקשת המאשימה בעקבות טענות המבקש, שהועלו קודם לדיון על כתב והועברו לתגובת המאשימה.

טענות הצדדים

המבקש ציין כי בעקבות עיון בחומר החקירה התברר, כי הרכב המופיע בכתב האישום אינו רכבו. המבקש טען כי פנה למאשימה בכתב החל מיום 22.2.22, טרם הדיון הראשון, שהיה קבוע למענה ליום 6.3.22, היפנה לטעות בהגשת כתב האישום נגדו ובקש בטל הדוח בשל טעות בזיהוי הרכב מבצע העבירה.

המבקש ציין בבקשתו בכתב, כי הואיל ויש טעות בכתב האישום הוא מבקש הוא לחסוך זמן נסיעה לבית המשפט בשים לב כי הוא מתגורר ועובד בצפון (בכרמיאל) והוצאות מיותרות.

משלא זכה המבקש למענה מהמאשימה טרם הדיון שהיה קבוע ליום 6.3.22, הגיש המבקש בקשה לתיק בית המשפט עוד ביום 3.3.22 וחזר על טענותיו לביטול האישום על מנת שתיחסך לו הנסיעה לדיון בבית המשפט.

המבקש לא זכה לתשובה מהמאשימה טרם הדיון, אף שזה נדחה בעקבות בקשתו ל 10.3.22 ועל כן נאלץ להגיע לדיון בבית המשפט.

במעמד הדיון הודע למבקש, כי המאשימה חוזרת מהאישום נגדו ומכאן הבקשה להטלת הוצאות.

המבקש טען כי ביטל זמנו, שהינו זמן יקר בהיותו עורך דין, מה גם שנאלץ לנסוע כברת דרך משמעותית של כ-400 ק"מ בשל התייצבותו לדיון בבית המשפט באשדוד בעוד שהוא הגיע מכרמיאל שבצפון.

המבקש תמה גם על תגובת המאשימה לעניין ההוצאות ועמד עליהן בשל עמדתה בעניין זה.

המאשימה התנגדה לבקשה.

לכתחילה המאשימה טענה כי הנאשם לא פנה אליה בכתב טרם מועד הדיון.

לאחר שהנאשם הפנה את המאשימה לתכתובת המייל שלו המצויה בתיקה, ובית המשפט הפנה את המאשימה לבקשת הנאשם בכתב שהועברה לתגובת המאשימה ב-3.3.22 טענה המאשימה, כי עסקין בהתנהלות חמורה ולא תקינה מצד הנאשם.

המאשימה ציינה כי המבקש פנה אליהם במייל ביום 21.02.22, טענותיו נבדקו מהר ככל שניתן ונמצאו נכונות ועל כן המאשימה בטלה את הדוח והודיעה במעמד הדיון על חזרה מאישום.

המאשימה טענה כי הגיעה מוכנה לדיון, שלכתחילה היה קבוע ליום 6.3.22, אך מאחר ובית המשפט דחה את הדיון ליום 10.3.22, המאשימה ביטלה את האישום אך ב-10.3.22 שהינו "הזדמנות הראשונה" מבחינתה.

לטענת המאשימה, אין היא נוהגת לחזור בה מאישום ללא נוכחות של נאשם או ב"כ.

המאשימה טענה כי פעלה כמצופה ממנה, בחנה את הטענות במהירות ועל אף העומס שחל עליה הגיעה לדיון הראשון בתיק, מוכנה עם עמדתה בדבר בטול האישום.

לעניין טענות המבקש בדבר בזבוז זמן ופגיעה בעבודתו טענה המאשימה, כי המבקש יכול היה לשלוח עו"ד אחר מטעמו על מנת לפנות לעיסוקיו בתיקים אחרים, וביקשה מבית המשפט שלא להשית עליה הוצאות.

דיון והכרעה

סעיף 94 (א) לחוק סדר הדין הפלילי קובע :

94. (א) **חזר בו תובע מאישום לפני תשובת הנאשם לאישום, יבטל בית המשפט**

את האישום; חזר בו לאחר מכן, יזכה בית המשפט את הנאשם מאותו אישום.

(ב) בהסכמת התובע והנאשם רשאי בית המשפט לבטל אישום, בכל עת עד להכרעת הדין, ודין הביטול יהיה כדין ביטול לפני תשובת הנאשם.

(ג) ...

במקרה דנן חזרה המאשימה מהאישום לאחר מענה בכתב של המבקש, ברם המבקש הסכים לבטול ועל כן חוסים אנו בגדרו של סעיף 94 (ב) לחוק סדר הדין הפלילי.

עם זאת הסכמתו של המבקש לבטול כתב האשום לפי סעיף 94(ב) לחסד"פ אין בה כשלעצמה, כדי למנוע או לחסום עתירה להוצאות.

שאלת ההוצאות

המסגרת הנורמטיבית

בקשה לחיוב המדינה בהוצאות נבחנת לפי סעיף 80 לחוק העונשין, תשל"ז-1977:

80. (א) משפט שנפתח שלא דרך קובלנה וראה בית המשפט **שלא היה יסוד להאשמה**, או שראה **נסיבות אחרות המצדיקות** זאת, רשאי הוא לצוות כי אוצר המדינה ישלם לנאשם הוצאות הגנתו ופיצוי על מעצרו או מאסרו **בשל האשמה שממנה זוכה**, או **בשל אישום שבוטל** לפי סעיף 94(ב) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982 בסכום שייראה לבית המשפט; במשפט שמנהל קובל רשאי בית המשפט להטיל על הקובל תשלום כאמור.

התכלית של סעיף 80 לחוק העונשין היא, לפצות ו/או לשפות נאשם שזוכה בדין.

החוק קובע **שתי עילות לקבלת הוצאות ופיצויים** מאוצר המדינה

האחת, **"לא היה יסוד להאשמה"**

והשנייה, כאשר התקיימו **"נסיבות אחרות המצדיקות זאת"**, בשל אישום שהסתיים בזיכוי, או שבוטל בהתאם לסעיף 94(ב) לחוק סדר הדין הפלילי.

המבחן לבדוק את קיום העילה הראשונה הוא מבחן **"התובע הסביר"** ו**"הסיכוי הסביר להרשעה"**. יש לבחון באופן אובייקטיבי את התשתית הראייתית אשר הייתה מונחת בפני התביעה ערב הגשת כתב האישום והאם תובע סביר היה מגיע למסקנה שיש מקום להגשת כתב אישום.

על המבקש להוכיח כי **לא היה יסוד להאשמה** במובן זה שהחלטת המאשימה להגשת כתב האישום נהגה בחוסר סבירות קיצוני ובולט [עיין: רע"פ 4121/09 עו"ד רותם שניא נ' מדינת ישראל (2.3.2011), בסעיף 12 לפסה"ד:

"העילה "לא היה יסוד להאשמה" היא עילה מתוחמת צרה ודווקנית ביותר. הטוען לקיומה של עילה זו צריך להוכיח "מצב קיצוני של אי סבירות בולטת" בהעמדתו לדין (פרשת דבש, עמ' 106), ולא די בחוסר סבירות סתם (ראו פרשת שתיאוו, פסקה 12; ע"פ 5205/04 גואטה נ' מדינת ישראל, פסקה 7 לפסק הדין ([פורסם בנבו], 3.7.2007). גישה זו נגזרת, בין היתר, מגישתו של בית המשפט זה בכל הנוגע לבחינת שיקול הדעת של רשויות התביעה בדבר הערכת חומר הראיות שבידם. גישתו של בית

המשפט זה היא שלרשויות התביעה מרחב שיקול דעת רחב ביותר בבחינת הראיות, ולכן התערבותו של בית המשפט זה בשיקול הדעת של רשויות התביעה בדבר חומר הראיות תהא מצומצמת מאד, ותתאפשר רק מקום בו העמדה בדבר משקל הראיות תהא בלתי סבירה בעליל ובאופן קיצוני (ראו בג"צ 4190/05 נעים נ' פרקליט המדינה ([פורסם בנבו], 12.9.2006); בג"צ 2534/97 יהב נ' פרקליטת המדינה, פ"ד נא(3) 1, 24; בג"צ 223/88 שפטל נ' היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד מג(4) 356, 368). [

העילה השניה למתן פיצוי היא בחינה האם מתקיימות נסיבות אחרות המצדיקות פסיקת הוצאות.

בע"פ 7826/96 רייש נ' מדינת ישראל, פ"ד נא(1) 481, 495-496 התייחס כב' השופט זמיר לעמימות הביטוי "נסיבות אחרות המצדיקות זאת":

"לא בכדי בחר המחוקק, בעניין הנדון, ביטוי עמום, שאין לו צורה ואין לו מידה, כמו "נסיבות אחרות". הביטוי נולד עמום על-מנת שיישאר עמום. הוא נמנה על משפחה של ביטויים עמומים, כמו צדק, מוסר, תקנת הציבור, סבירות, משמעת, קלון ועוד. יש הקוראים להם בשם מושגי שסתום. העמימות של ביטויים אלה היא טעם החיים שלהם. הם אמורים לרחף, בלתי מוגדרים, מעל הכללים. אסור לקצץ את כנפיהם ולכלוא אותם בכלוב של כלל נוקשה. כלל כזה עלול להרוג אותם."

"העילה השניה שיש בה כדי לזכות נאשם שזוכה בפיצוי והחזר הוצאות היא "עילת מסגרת ועשויה היא לפרוש עצמה על פני מרחבים עד אופק" [עיין ע"פ 5097/10 גל בוגנים נ' מ"י, הש', מ'. נאור, ח'. מלצר, י.עמית, 23.7.12].

הוצאות הנה כי כן, עילה של "נסיבות אחרות המצדיקות", הינה רחבה ועמומה, במסגרתה יתחשב בית המשפט בשיקולים מגוונים אשר מתכנסים תחת הכותרת שיקולי צדק: נסיבות שעניינן הליכי-המשפט בכללם; אופי זיכוי של הנאשם; ונסיבותיו האישיות של הנאשם (נסיבות חיצוניות למשפט).

על השיקולים השונים של פסיקת פיצוי או הוצאות לפי סעיף 80 לחוק העונשין, עיין ע"פ 4466/98 ראמי דבש נ' מ.י. פד"י נ"ו (3) 73 (להלן: "פרשת ראמי דבש"). וכן רע"פ 960/99 דני מקמילן נ' מדינת ישראל, פד"י נ"ג (4) 294, ע"פ 700/00 טוויל נ' מ.י. נ"ו (4) 450, וע"פ (ת"א) 7136/04 ברזילי נ' מ.י. מיום 18.4.05 (כב' השופט מודריק).

מן הכלל אל הפרט

במקרה דנן למבקש יוחסה עבירה של שימוש בפלאפון במהלך נהיגה בניגוד לסעיף 28(ב) לתקנות התעבורה. הדוח לא נמסר לידי הנהג בעת ביצוע העבירה אלא נשלח באמצעות הדואר למבקש.

הוכחת העבירה מבוססת בין היתר על צילום הרכב באמצעות מצלימה טקטית, בעת העבירה.

המבקש עיין בחומר החקירה ומצא כי הרכב המופיע בצילום שבתיק התביעה אינו רכבו, אין התאמה לסוג הרכב של המבקש ואף לא למספר הרכב של המבקש.

המבקש טרח לפנות למאשימה בכתב, באמצעות מייל בבקשה לבטול האישום נגדו זמן סביר לפני מועד המענה הראשון שהיה קבוע ל 6.3.22 והיפנה לחוסר ההתאמה בין הרכב שבצע את העבירה כמופיע בצילום לבין רכבו שלו.

המאשימה התעלמה מפנייתו בכתב של המבקש.

בצר לו פנה המבקש לבית המשפט ביום 3.3.22 בבקשה לדחות את מועד הדיון, שהיה קבוע כאמור למענה ליום 6.3.22 תוך שהוא משיב בכתב לאישום וחוזר על טענותיו לענין הטעות בייחוס העבירה לרכבו, כפי שעולה על פני ראיות התביעה.

המבקש צרף תמונות לבקשה.

המבקש גם ציין בסעיף 3 לבקשה בכתב, כי כיוון ש"קיים סיכוי סביר שהדוח יבוטל ללא צורך בקיום ההליך", ובשים לב לעובדה ש"הנאשם יצטרך לנסוע מרחק של 400 ק"מ, על לא עוול בכפו" מיותר לקיים את הדיון".

בהחלטה מיום 3.3.22 הורה בית המשפט למאשימה להגיב לטענות לגוף האישום ובנסיבות המפורטות בבקשה נענה לה ודחה את הדיון ליום 10.3.22.

בית המשפט ציפה, כי אם טענות המבקש נכונות, המאשימה תודיע **מבעוד מועד** עמדתה הן לבית המשפט והן לנאשם, שהינו עו"ד ופרטי ההתקשרות עימו על גבי הבקשה, זאת על מנת לחסוך התייצבותו שלא לצורך.

דא עקא גם לאחר החלטת בית המשפט מיום 3.3.22, המאשימה לא הגיבה לגופו של אישום טרם הדיון והטריחה את המבקש לבית המשפט שלא לצורך.

על פניו ברור, כי הראיות מוכיחות שהמבקש צדק בטענתו.

תיק התביעה הוגש לעיון בית המשפט במעמד ה"ויכוח" בשאלת ההוצאות, וניכר כי התובעת אשר בדקה את טענת המבקש, מצאה עוד לפני מועד הדיון הראשון, כי המבקש צודק בטענתו לטעות בייחוס העבירה, תיעדה כי בטלה את הדוח והפנתה תשומת הלב למועד הדיון הקבוע.

מכאן, צודק המבקש הן ביחס לטענתו לגוף האישום והן ביחס לטענתו שהמאשימה היתה מודעת לפנייתו ולטעות שלה עוד לפני מועד הדיון.

יוצא אפוא, כי אין ספק שלא היה יסוד להאשמת המבקש בעבירה שיוחסה לו בכתב האישום וניתן היה לעדכן אותו ו/או את בית המשפט לפני מועד הדיון על בטול הדוח ולא להטריחו לבית המשפט מצפון הארץ, נסיעה בת מאות קילומטרים וכרוכה בזמן נסיעה ממושך.

גם אין ספק שתובע סביר יכול וצריך היה לבדוק את הראיות טרם הדיון ואף טרם הגשת התיק לבית המשפט.

גם אם על התביעה מוטל עומס עבודה, ואכן זו המציאות בה עובדת עד כי מתקשה היא לבדוק תיקים במעמד חתימת תובע על כתב האישום לצורך הגשתם לפתיחה בבית המשפט, הרי משנשלחה פנייה בכתב של אזרח, בין מיוצג ובין אם

לא, ראוי כי זו תיבחן ע"י תובע טרם הדיון ואם צודק האזרח בטענתו כמו במקרה שלפנינו, מצופה מהתובע לעדכן את הפונה על תוצאות הבדיקה על מנת לא להטריחו לבית המשפט, שלא לצורך.

בתיקי תעבורה כמו בכל הליך פלילי, מקום הדיון נגזר ממקום ביצוע העבירה.

אזרח המדינה הנוסע ברחבי הארץ יכול וימצא מבצע עבירה במקום המרוחק ממקום מגוריו והוא יוזמן לבית המשפט שבסמכותו המקומית התבצעה העבירה, ללא קשר למקום מגוריו.

הטענה כי המאשימה אינה נוהגת להודיע על בטול אישום ללא נוכחות נאשם או סנגורו, עם כל הכבוד, מוטב שלא היתה מועלית.

גם אם נבצר מהתביעה להקדים לבדוק את הראיות, הרי משקבלו פנייה עם הפנייה קונקרטית לראיות התביעה המצביעות על טעות בהגשת כתב האישום כנגד המבקש, ראוי היה ואף הכרחי להודיע לבית המשפט ולנאשם, כי בכוונת המאשימה לחזור מאישום טרם מענה או לאחריו אם זה העיתוי הרלוונטי.

במקרה דנן, המאשימה אמנם התעלמה מפניית המבקש בכתב אך בדקה את טענתו טרם הדיון בעקבות החלטת בית המשפט. המאשימה אף ביטלה את הדוח טרם הדיון, אך לא השכילה להודיע על כך לנאשם/המבקש טרם הדיון.

צפיית המאשימה כי תגובתה לטענות המבקש תינתן אך במועד הדיון מוטעית ואינה בהלימה לצפייה מתובע סביר.

זכאות לפיצויי בשל ביטול אישום אינה אוטומטית.

על פי הפסיקה זיכוי, כשלעצמו, אינו מספיק לשם תשלום הוצאות או פיצויים, שכן זה עלול לגרום לתביעה שלא לחזור בה מאשומים בשל החשש מחיוב בהוצאות. [עיין: ברעפ 960/99 מקמילן נ. מדינת ישראל].

אמנם ביטול אישום אינו מזכה אוטומטית בפיצוי ברם, במקרה דנן המאשימה שגתה בייחוס העבירה למבקש קרי לא היה יסוד לאשמה, תובע סביר צריך היה להבחין בטעות מבעוד מועד, המאשימה שגתה בהתנהלותה לאחר שקיבלה את פניית המבקש בכתב לפני מועד הדיון לרבות החלטת בית המשפט מיום 3.3.22. ואם לא די בכך, המאשימה טעתה גם בתגובתה לבקשה במעמד הדיון.

לאור כל האמור לעיל עתירת המבקש להוצאות, במקומה.

השיקולים הטעונים בחינה הינם **אופי הזיכוי** (זיכוי מוחלט (בין אם לא היה יסוד מלכתחילה להאשמה ובין אם בדיעבד (התברר, כי כך המצב) זיכוי מחמת הספק, זיכוי טכני), **נסיבות חיצוניות** להליך הפלילי, **כגון נסיבות אישיות**, ובעיקר **נסיבות הכרוכות בניהול ההליך הפלילי** עצמו, **והתנהגות הנאשם** בשלב החקירה ו/או במהלך ההליך.

על בית המשפט לאזן בין השיקולים השונים, תוך התחשבות במגבלות המשאבים העומדים לצורך זה, האילוצים בהם פועלות הרשויות המופקדות על אכיפת החוק והתפקוד הראוי של בית המשפט

בעניינו של המבקש-

ביטול האישום לא היה לפני משורת הדין ולא בשל חוסר ענין לציבור.

בטול כתב האישום היה בשל טעות בייחוס העבירה לרכבו של המבקש.

התמונה ששימשה כראייה ומצויה בתיק התביעה הצביעה על רכב מסוג אחר עם מספר רישוי אחר.

בטול האישום נעוץ בהעדר ראיות לביסוס כתב האישום היינו היעדר אשמה.

הגם שהמאשימה לא פעלה בכוונה להתעמר במבקש היא שגתה, כאשר לא טרחה לעדכן את המבקש טרם הדיון על החלטתה לבטל הדו"ח.

העצימה המאשימה את טעותה, כאשר לא השכילה להודות בטעותה אלא עמדה על "רגליה האחוריות" וטענה שלא בצדק, כי התנהלותו של המבקש שעתר להוצאות "לא תקינה".

המבקש הינו עו"ד אשר טרח לבדוק את הראיות מבעוד מועד.

המבקש פנה לתביעה בענין האישום המוטעה מבעוד מועד והדגיש את רצונו לחסוך התייצבות בבית המשפט הכרוכה בנסיעה בת מאות ק"מ בעבור עבירה שיוחסה לו בטעות הנגלית מראיות התביעה עצמה.

המבקש התייצב לדיון בבית המשפט למרות שטענותיו נמצאו נכונות, ואין ספק כי הוטרך לבית המשפט, כאשר ניתן היה לחסוך את הגעתו לדיון.

המבקש נאלץ לנסוע מאות ק"מ לבית המשפט ואכן ביטל את זמנו.

התייחסות המאשימה במעמד הדיון לענין זה תמוהה ולא ראויה.

יש להצטער שהנאשם הוטרך לבית המשפט, שלא לצורך.

הגם שבטול האישום היה בדיון הראשון אליו התייצב המבקש בבית המשפט הרי בנסיבות המקרה הקונקרטי, לא ניתן לומר כי ההודעה על ביטול הדוח נמסרה בהזדמנות ראשונה, שהמאשימה נוכחה לדעת על הטעות בייחוס האישום למבקש.

תגובת המאשימה בדיון איננה סבירה וזאת דווקא בניגוד להתנהלות המבקש אשר לכתחילה ומיד לאחר שגילה על הטעות, פנה למאשימה כדי לחסוך הגעתו לבית המשפט, ולאחר שראה כי פנייתו אינה זוכה להתייחסות, פנה אף בבקשה לבית משפט כפי שפורט לעיל.

לאור האמור לעיל, נחה דעתי כי יש מקום לחייב המאשימה בהוצאות.

היקף ההוצאות לבית המשפט שיקול דעת רחב

לבית המשפט **שיקול דעת נרחב בשקילת הנסיבות המקימות זכות לפיצוי** והוא נדרש לאזן בין זכות נאשם, שלא להיפגע מניהול ההליך, שבדיעבד מתברר, כי לא היה מקום לאישום, לבין החשש להרתעתם של גורמי התביעה [עיינו: רע"פ 7433/05 פלוני נ' מ"י וע"פ 4492/01 דוד עשור נ' מ"י פ"ד נז (3) 734].

"בהפעלת שיקול-דעתו האמור עשוי בית-המשפט לייחס משקל גם לשיקולים כלליים של מדיניות משפטית שאינם מיוחדים למקרהו של הנאשם המבקש, כגון, שיקולים חוקתיים, מוסדיים ותקציביים, או השיקול שלא לרפות את ידי התביעה מלבחון מחדש את המשך ניהולו של ההליך הפלילי".

(ע"פ 303/02 חמדאן נ' מדינת ישראל [טרם פורסם; פסקה 10 לפסק-הדין]).

בית המשפט ער להוראת סעיף 80(ב) לחוק העונשין ולהוראות תקנות סדר דין (פיצויים בשל מעצר או מאסר) תשמ"ב-1982, החלות לענין הוצאות.

קביעת תקרה לסכום פיצול נועדה ליצור איזון בין הנזק שנגרם לנאשם לבין אינטרס הציבור בהגבלת תקרת פיצוי (ע"פ ע.פ מאיר טוויל נ' מדינת ישראל, פד"י נו(4), 450). וכן להוראת תקנה 9 תקנות סדר הדין (פיצויים בשל מעצר או מאסר), תשמ"ב-1982.

סיכום של דבר

בענייננו לא היה יסוד לאישום.

המאשימה יכלה לחסוך התייצבות המבקש.

המבקש הינו עו"ד במקצועו, וייצג את עצמו.

המבקש הטריח עצמו בכתיבת בקשות בכתב - הן למאשימה והן לבית המשפט - טרם הדיון במטרה שהמאשימה תבדוק עמדתה, טרם הדיון, זאת כדי לחסוך התייצבותו שלא לצורך.

דא עקא המבקש לא קיבל תגובת המאשימה לפנייתו בכתב, טרם הדיון.

הנאשם פנה בבקשה לבית המשפט ונתנה החלטה אך גם היא לא זכתה לתגובה, טרם הדיון.

אמנם לא התנהל הליך של שמיעת ראיות ולא היתה התייצבות של עדים, אך המבקש הטריח עצמו לבית המשפט באשדוד וביטל זמנו.

המבקש מתגורר/עובד בכרמיאל ובית המשפט ממוקם באשדוד.

לא הוצגו לבית המשפט קבלות על הוצאות קונקרטיות.

המחבר: ד"ר אהרן ברק

ניתנה היום, י"ג אדר ב' תשפ"ב, 16 מרץ 2022, בהעדר
הצדדים.